

Αλλαγή στον τρόπο ἀπονομῆς τῆς δικαιοσύνης

«Νά εἶστε μεροληπτικοί, νά εἶστε προκαταλειμένοι ὑπέρ τῆς γυναῖκας καί κατά τοῦ συζύγου, ὑπέρ τοῦ ὀφειλέτου κατά τοῦ ἐργοδότη, ὑπέρ τοῦ κλέφτη κατά τῆς ἀστυνομίας, ὑπέρ τοῦ κατηγορουμένου κατά τῆς δικαιοσύνης».
Γάλλος εἰσαγγελέας

Γιά νά πετύχουμε τή δημοκρατικώτερη λειτουργία τῆς δικαιοσύνης πρέπει νά καταργήσουμε ἢ νά μεταβάλλουμε τίς ρυθμίσεις πού καθιερώνουν σήμερα τήν αὐταρχική ὀργανωσή της. Ἡ συντεχνιακή αὐτονομία πού συνεπάγεται ὁ θεσμός τοῦ Ἀνωτάτου Δικαστικοῦ Συμβουλίου, ἡ αὐστηρή ἱεραρχία, οἱ ἐκταταμένες ἀρμοδιότητες τῶν προέδρων τῶν δικαστηρίων ἀποτελοῦν ἐμπόδια γιά τόν πλουραλισμό καί τή συζήτηση στό Δικαστικό Σῶμα. Τό Πανελλήνιο Σοσιαλιστικό Κίνημα εἶχε προτείνει τά μέλη τοῦ Α.Δ.Σ νά ἀποτελοῦνται ἀπό μέλη πού ἐκλέγει ἡ Βουλή. Ἡ ὀλομέλεια τῶν δικαστῶν κάθε βαθμοῦ σέ κάθε δικαστήριο ν' ἀποφασίζουν πάνω σ' ὅλα τά θέματα λειτουργίας τοῦ δικαστηρίου καί νά κατανέμουν τήν ὑπηρεσία ἀνάμεσα στά μέλη τους. Ὁ βαθμός νά εἶναι ἀνεξάρτητος ἀπό τήν ὑπευθυνότητα στό δικαστήριο. Οἱ ἀρμοδιότητες τοῦ προέδρου νά ἀνατίθενται ἐκ περιτροπῆς σέ κάθε μέλος τοῦ δικαστηρίου. Τό σύστημα τῶν κρίσεων καί τῶν προαγωγῶν θά ἔπρεπε νά ἐπανεξετασθεῖ. Θά ἔπρεπε ἰδίως νά μελετηθεῖ, ἐάν εἶναι δυνατό οἱ θέσεις στά δικαστήρια δευτέρου καί τρίτου βαθμοῦ νά πληροῦνται ἐλεύθερα μέ δημόσιο διαγωνισμό καί ὄχι ὑποχρεωτικά ἀπό ὑπάρχοντες δικα-

στές μέ τή διαδικασία τῶν προαγωγῶν.

Στή δημοκρατικώτερη λειτουργία τῆς δικαιοσύνης θά συνέβαλε ἡ συζήτηση τῶν νομικῶν προβλημάτων μέσα στό δικαστικό σῶμα καί ἡ ἀνοιχτή συζήτηση καί κριτική τῶν ἀποφάσεων. Ἡ κριτική κατά τήν ἐπίσημη ἀποψη εἶναι ἐλεύθερη. Ὁμως ἄν κρίνει κανεῖς ἀπό τή μορφή τῶν σχολίων στά νομικά περιοδικά ἀποτελεῖ τήν ἐξαιρεση καί ὄχι τόν κανόνα. Ὁπου ὑπάρχει περιορίζεται σέ αὐστηρή τεχνική ἐπιχειρηματολογία καί ἀποφεύγει μέ ἐπιμέλεια νά ἀναλύσει κοινωνικοοικονομικές πλευρές τοῦ προβλήματος. Ὁ φόβος δυσμενῶν ἐπαγγελματικῶν ἐπιπτώσεων περιορίζει δικαστές καί δικηγόρους. Τό συνεχές ἐγκώμιο τῆς δικαιοσύνης προάγει ὅμως μόνο τή δικαστική κουφότητα καί ἀυθαιρεσία.

Ἡ συνδικαλιστική ὀργάνωση τῶν δικαστῶν θά ἀποτελοῦσε τέλος ἀποφασιστικό βῆμα γιά νά συνειδητοποιήσουν οἱ δικαστές τήν κοινωνική σημασία τοῦ ρόλου τους καί τά προβλήματα τοῦ κλάδου τους. Στή Γαλλία ἡ δημιουργία τοῦ «συνδικάτου τοῦ δικαστικοῦ σώματος» ὀδήγησε καί σέ περισσότερη ἀνεξαρτησία τῶν δικαστῶν καί σέ ἐφαρμογή τοῦ δικαίου πιό σύμφωνη νέες ἀρχές κοινωνικῆς δομῆς.

(ἀπόσπασμα ἀπό ὀμιλία τοῦ καθηγητή Κ. Σημίτη στή Νομική Σχολή τοῦ ΑΠΘ - πού εἶχε θέμα ἡ ἀνεξαρτησία τῆς δικαιοσύνης)